

POSUDEK

Tázlar, Tomáš: Vliv letničních církví na proces přijímání zákonů v Ugandě. Hradec Králové, diplomová práce, 2017. 87 s.

Diplomant si vybral velmi zajímavé, i když nepříliš obvyklé téma diplomové práce. Problematika vlivu letničních církví na proces přijímání zákonů na příkladu Ugandy určitě není příliš obvyklým tématem v politologickém výzkumu. Nicméně zvolené téma a jeho celkové uchopení ukazuje, že i tato z hlediska politické vědy víceméně marginální témata mají svůj význam a mohou poukázat na vnitřní fungování politického rozhodování v afrických zemích. Téma je mimořádně citlivé taktéž z hlediska dodržování lidských práv a svobod, protože jedním z témat, kterým se diplomant zabývá, je prosazování zákona na ochranu ugandské společnosti před homosexuály. Samozřejmě i téma, jak se zapojují zájmové skupiny, kam bychom měli řadit církve, do procesu politického rozhodování je naprosto odpovídající.

Téma diplomové práce je určitě aktuální, když mezinárodní veřejné mínění velmi ostře reagovalo na přijetí zákona v Ugandě, podle kterého byli ugandští homosexuálové vystaveni hrozbě trestu smrti za svou sexuální orientaci (zejména za sex s mladistvými a při ohrožení partnera nemocí AIDS). Z těchto důvodů je proto velmi zajímavé sledovat, jak vůbec a proč k přijetí podobného zákona došlo. Téma je dostatečně vymezeno jak obsahově, tak časově a geograficky.

Celkové pojetí diplomové práce je v úvodu vysvětleno poměrně jasně a srozumitelně, diplomant za hlavní cíl práce považuje pokus prokázat úzké napojení pentekostalických hnutí na současný vládní režim v Ugandě a jeho ovlivňování v konkrétních legislativních snahách. Jak již bylo řečeno, v této případové studii si autor zvolil *The Anti Homosexuality Act* z roku 2014 a další dva zákony (*The Marriage and Divorce Bill* a *The Land Bill*), na kterých by výše uvedené církve z meritu věci mohly mít zásadní zájem. Autor se snaží prokázat zásadní vliv církví na politické rozhodování ugandské vlády a parlamentu, a tím pádem i na charakter ugandského systému.

Z hlediska teoretického zakotvení autor nevychází z nějaké propracované teorie či teoretického konceptu, určitě stálo za to se opřít o teorii zájmových a nátlakových skupin. Za teorii určitě nelze považovat rozpracování konceptu polostrukturovaného rozhovoru (3. kapitola), to je jednoznačně problematika metodologie a ne politologické zakotvení diplomové práce. Tento nedostatek se snaží napravit určitým teoretickým vhladem do problematiky pentekostalických církví. Nicméně neexistenci teoretického zakotvení považuji za určitý nedostatek této diplomové práce. Na druhé straně však oponent musí vyzvednout celkový metodologický přístup k práci, kdy diplomant realizoval výzkumná pobyty a formou polostrukturovaných rozhovorů se pokusil získat věrohodný datový soubor pro zodpovězení nejen hlavních cílů diplomové práce, ale i dvou definovaných hypotéz: 1): *pentekostalická hnutí ovlivňují konkrétní legislativní procesy, u kterých vnímají morální povinnost zasáhnout (The Anti Homosexuality Bill a The Marriage and Divorce Bill)* a 2) *Pentekostalická hnutí se aktivně zapojují do diskuze o zákonech, které mají přímý vliv na jejich finanční příjmy.* Autor podle mého názoru zvolil odpovídající metody výzkumu a v práci prokázal svou schopnost jejich aplikace a byl schopen věrohodně vyhodnotit získaná data.

Diplomová práce byla rozdělena do čtyř hlavních kapitol. Autor z formálního hlediska dále nečlení diplomovou práci na subkapitoly. Určitě by bylo vhodné práci rozdělit na čtyři části, v rámci kterých pak byly zpracovány další dílčí kapitoly. Takže v první kapitole autor shrnul základní politický vývoj Ugandy a základní politické události, které jsou z jeho pohledu a pohledu tématu diplomové práce nezbytné pro lepší pochopení současné provázanosti církve a politiky v Ugandě. Důraz byl kladen především na období po pádu režimu Idi Amina a nástupu současného prezidenta Museveniho, za jehož vlády došlo k výraznému zvýšení vlivu církevních organizací, včetně příchodu amerických letničních hnutí.

Druhá kapitola se věnuje otázce homosexuality v Ugandě. V první části autor popsal problematiku homosexuality v africkém prostředí (v nadsázce bychom mohli říct, že jde o nemoc, kterou bílí kolonizátoři nakazili černošskou populaci). V dalších subkapitolách se pak autor zabývá problematikou pentekostalického hnutí, popisuje jejich vznik a způsob, jakým pronikly do africké společnosti. Ve třetí kapitole autor popisuje metodologii sbírání dat, podařilo se mu uskutečnit řízené rozhovory s 20 bývalými a současnými politiky, či osobami, které měly vliv na přijímání analyzované legislativy či ji ovlivňovaly jiným způsobem (např. v médiích). Klíčová 4. kapitola řeší otázky související se vztahem letničních církví a politických představitelů, zapojení amerických evangelických církví, zkoumá problematiku ovlivňování legislativního procesu, změnu přijímání (podle autora percepce) homosexuality, analyzuje Anti Homosexuality Act a zkoumá další politické aktivity křesťanských církví.

Většina kapitola má logickou strukturu, úvod obsahuje po formální stránce všechny náležitosti (až na teoretické zakotvení, které se autor snaží nepříliš logicky vyhnout). Závěr nepovažuji za příliš šťastný, očekával bych jednoznačné zodpovězení hypotéz. Čtenář je sice může číst mezi řádky, ale od autora se očekává, že tyto závěry přesně vymezí. Navíc není příliš obvyklé, aby v závěru autor pracoval ještě s daty a postřehy z rozhovorů, ty měl využít v analytické části.

Na druhé straně velmi oceňuji, že se autorovi podařilo velmi srozumitelně čtenáři vysvětlit např. celkový odmítavý postoj africké společnosti k homosexualitě, který nevychází z přesvědčení, že jde o nějakou sexuální úchylku či nemoc bílých, ale že problémem je jejich vztah k rodině. Homosexuální vztahy podle přesvědčení většiny afrických obyvatel narušují principy tradiční společnosti, která vychází z pevného postavení rodiny ve společnosti a tradičního spojení muže a ženy. Tradiční rodina je potom ohrožena i z toho důvodu, protože z homosexuálního vztahu nemohou vzejít děti (s. 67).

Práce se zdroji na nadstandardní. Autor využil většinu relevantních vědeckých monografií, jak k historickému a politickému vývoji, tak k dané problematice. Autor dokáže analyzovat, interpretovat a hlavně nalézat logická vysvětlení na základě pochopení celé situace. Po formální stránce se zdá být práce v pořádku, již jsem se zmínil o nešťastném strukturování kapitol. Autor správně používá citační normu katedry.

V diplomové práci se občas objevují nepříjemné pravopisné a hrubé gramatické chyby (např. v úvodu „stali veřejné cíle“). Na řadě míst se autor potýká s interpunkcí (vložené věty jsou vždy v souvětí ukončeny čárkou), Taktéž se domnívám, že vzhledem k bohatosti českého jazyka používání některých cizích slov (jako např. percepce – v názvu kapitoly, perpetuálně, s. 12, penetrovaly – snad lépe pronikaly, atd.) není vhodné a rozptyluje čtenáře. Jinak je diplomová práce velmi čtivá, zajímavá, přehledná a podnětná.

Diplomovou práci hodnotím přes všechny uvedené výtky poměrně vysoko. Velmi oceňuji odvážné a daným způsobem doposud nezpracované téma, realizace terénního výzkumu při zpracování diplomové práce je naprosto neobvyklé a s nadšením ho vítám. Diplomová práce přináší řadu velmi zajímavých podnětů, informací a dat, které se zaslouží, aby bylo s nimi nadále pracováno. Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě.

V Olomouci dne 10. ledna 2017

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.
Oponent